

HE 141/2024 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b ja 22 a §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvonlisäverolakia ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annettua lakia.

Esityksen mukaan 10 prosentin suuruisen alennetun verokannan soveltamisalaan nykyisin kuuluvat hyödykkeet siirrettäisiin 14 prosentin suuruisen alennetun verokannan soveltamisalaan. Muutos ei koskisi sanoma- ja aikakauslehtiä eikä yleisradiotoimintaa.

Muutos koskisi henkilöliikennettä, majoitustoimintaa, vierassatamatoimintaa ja lääkkeitä. Muutos koskisi myös kulttuuri- ja urheilutoimintaa kuten kirjoja, urheilu- ja liikuntapalveluja, pääsyä kulttuuritapahtumiin ja -tiloihin sekä urheilutapahtumiin, urheilutilojen käyttöä, esiintyvän taiteilijan, urheilijan tai muun julkisen esiintyjän esityksiä, maahantuotuja taide-esineitä ja tekijän tai satunnaisen myyjän myymiä taide-esineitä sekä tekijänoikeudenhaltijoita edustavan järjestön saamia tekijänoikeuteen liittyviä korvauksia.

Lisäksi kuukautissuojat, inkontinenssisuojat ja lasten vaipat siirrettäisiin yleisen verokannan soveltamisalasta alennetun 14 prosentin verokannan soveltamisalaan.

Esitys liittyy valtion vuoden 2025 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila	3
2.1 Euroopan unionin lainsäädäntö	3
2.2 Kansallinen lainsäädäntö	5
3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	7
4 Pääasialliset vaikutukset	8
4.1 Johdanto	8
4.2 Taloudelliset vaikutukset	9
4.2.1 Vaikutukset valtion talousarvioon	9
4.2.2 Vaikutukset kunnille ja Ahvenanmaan maakuntaan	11
4.2.3 Vaikutukset hintoihin	11
4.2.4 Vaikutukset yrityksiin	12
4.2.5 Vaikutukset kotitalouksiin	13
4.2.6 Tulonjakovaikutukset	15
4.2.7 Yleisen arvonlisäverokannan korottaminen ja verovelvollisuuden alarajaan liittyvän huojennuksen poistaminen	16
4.2.8 Kokonaistaloudelliset vaikutukset	17
4.2.9 Työllisyysvaikutukset	17
4.2.10 Vaikutukset verotukiin	17
4.3 Vaikutukset viranomaisiin	17
4.4 Vaikutukset ympäristöön	18
4.5 Vaikutukset yhdenvertaisuuteen ja sukupuolten tasa-arvoon	18
4.6 Vaikutukset hyvinvointiin ja terveyteen	18
5 Lausuntopalaute	19
6 Säännöskohtaiset perustelut	20
6.1 Arvonlisäverolaki	20
6.2 Laki Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön	22
7 Voimaantulo	22
8 Suhde muihin esityksiin	22
LAKIEHDOTUKSET	23
1. Laki arvonlisäverolain muuttamisesta	23
2. Laki Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b ja 22 a §:n muuttamisesta	25
LIITE	27
RINNAKKAISTEKSTIT	27
1. Laki arvonlisäverolain muuttamisesta	27
2. Laki Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b ja 22 a §:n muuttamisesta	31

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Esitys liittyy pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman kohtaan 1.3 ”Veropolitiikka”, jonka linja on kuvattu ohjelman liitteessä C. Hallitusohjelman mukaan inkontinenssisuojat, kuukautissuojat ja lasten vaipat siirretään alennettuun 14 prosentin arvonlisäverokantaan.

Lisäksi nykyiseen 10 prosentin alennettuun arvonlisäverokantaan kuuluvat hyödykkeet siirretään 14 prosentin verokantaan lukuun ottamatta sanoma- ja aikakauslehtiä.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä. Esitysluonnoksesta järjestettiin lausuntokierros 2.7.–19.8.2024. Lausuntoa pyydettiin esityksen kannalta keskeisiltä viranomaisilta, elinkeinoelämän, kulttuurin, matkailu- ja majoitusalan, liikunnan ja henkilöliikenteen etujärjestöiltä ja toimijoilta sekä Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, yhteensä 48 taholta.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://valtioneuvosto.fi/hankkeet> tunnuksella [VM099:00/2023](https://valtioneuvosto.fi/hankkeet).

Esitys on ollut lainsäädännön arviointineuvoston arvioitavana. [Arviointineuvoston lausunto](https://valtioneuvosto.fi/arviointineuvosto/lausunnot) on luettavissa osoitteessa <https://valtioneuvosto.fi/arviointineuvosto/lausunnot>.

2 Nykytila

2.1 Euroopan unionin lainsäädäntö

Arvonlisäverotuksessa sovellettavien verokantojen rakenteesta ja tasosta on säädetty jäsenvaltioita sitovasti yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 28 päivänä marraskuuta 2006 annetussa neuvoston direktiivissä 2006/112/EY, jäljempänä *arvonlisäverodirektiivi*.

Arvonlisäverodirektiiviä muutettiin 5 päivänä huhtikuuta 2022 annetulla neuvoston direktiivillä (EU) 2022/542 direktiivien 2006/112/EY ja (EU) 2020/285 muuttamisesta arvonlisäverokantojen osalta, jäljempänä *verokantadirektiivi*.

Verokantojen rakennetta ja tasoa koskevat säännökset sisältyvät arvonlisäverodirektiivin VIII osaston 2 lukuun. Direktiivin 96 ja 97 artiklan mukaisesti jäsenvaltioiden on sovellettava yleistä verokantaa, joka on vähintään 15 prosenttia veron perusteesta. Direktiivin mukaan alennettujen verokantojen soveltaminen on jäsenvaltioille vapaaehtoista.

Direktiivin 98 artiklassa säädetään jäsenvaltioiden oikeudesta soveltaa alennettuja verokantoja. Arvonlisäverodirektiivin 98 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat soveltaa enintään kahta alennettua verokantaa. Saman artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan nämä alennetut verokannat on vahvistettava prosentiosuutena veron perusteesta, jonka on oltava vähintään 5 prosenttia ja jota saa soveltaa ainoastaan liitteessä III lueteltuihin

tavaroiden luovutuksiin ja palvelujen suorituksiin. Kyseisen artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat siten soveltaa yhtä tai kahta vähintään 5 prosentin suuruista alennettua verokantaa.

Direktiivin 98 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat soveltaa näitä alennettuja verokantoja tavaroiden luovutuksiin ja palvelujen suorituksiin, joita koskee enintään 24 liitteen III kohtaa. Vähintään 5 prosentin suuruista alennettua verokantaa koskevaa sääntöä muutettiin verokantadirektiivillä siten, että siihen lisättiin edellä mainittu liitteen III kohtia koskeva määrällinen rajoitus. Verokantadirektiivillä muutettiin liitettä siten, että liitteen luettelo alennetun verokannan alaisista tavaroista ja palveluista laajennettiin ja päivitettiin. Liitteeseen tehtiin myös teknisluonteisia korjauksia.

Arvonlisäverodirektiivin liitteen III kohdassa 3 mainitaan lääkinnällisiin ja eläinlääkinnällisiin tarkoituksiin käytettävät farmaseuttiset tuotteet, mukaan lukien ehkäisyyn ja naisten intiimihygieeniseen suojeluun käytettävät tuotteet sekä imukykyiset hygieniatuotteet. Verokantadirektiivillä liitteen III kohtaa 3 päivitettiin ja siihen lisättiin muutkin kuin naisten hygieniaan tarkoitetut imukykyiset hygieniatuotteet.

Liitteen kohta 5 koskee henkilökuljetusta ja matkustajien mukanaan kuljettamien tavaroiden, kuten matkatavaroiden, polkupyörien, mukaan lukien sähköpolkupyörät, moottori- tai muiden ajoneuvojen kuljettamista tai henkilökuljetukseen liittyvien palvelujen suorittamista.

Liitteen kohtaan 6 sisältyy joko fyysisillä alustoilla olevien tai sähköisesti luovutettavien tai molemmissa muodoissa olevien kirjojen, sanomalehtien ja aikakauslehtien luovutukset, mukaan lukien kirjastolainaus (mukaan lukien esitteet, lehtiset ja vastaavat painotuotteet, lasten kuva-, piirustus- tai värityskirjat, nuottikirjat tai -käsikirjoitukset, kartat ja merikortit tai niiden kaltaiset kartat), lukuun ottamatta kokonaan tai pääasiassa mainontaan tarkoitettuja julkaisuja ja kokonaan tai pääasiassa videosisältöä tai kuultavaa musiikkia sisältäviä julkaisuja.

Liitteen kohta 7 koskee pääsyä näytöksiin, teattereihin, sirkuksiin, messuille, huvipuistoihin, konsertteihin, museoihin, eläintarhoihin, elokuvateattereihin, näyttelyihin ja vastaaviin kulttuuritapahtumiin ja -tiloihin tai pääsyä kyseisten tapahtumien tai vierailujen suoratoistoon tai molempiin.

Liitteen kohta 8 koskee radio- ja televisiolähetyspalvelujen vastaanottoa ja tällaisten ohjelmien verkkolähetyksiä mediapalvelun tarjoajan tarjoamina; internetyhteyspalveluja, joita tarjotaan osana jäsenvaltioiden määrittelemää digitalisaatiopolitiikkaa.

Liitteen kohtaan 9 sisältyy kirjailijoiden, säveltäjien ja esiintyvien taiteilijoiden tarjoamat palvelut sekä näille kuuluvat tekijänpalkkiot.

Liitteen kohdassa 12 mainitaan hotelleissa tai vastaavissa laitoksissa tarjottava majoitus, mukaan lukien lomamajoitus sekä paikkojen vuokraus leirintäalueilla ja asuntovaunualueilla.

Liitteen kohta 13 sisältää pääsyn urheilutapahtumiin tai kyseisten tapahtumien suoratoistoon tai molempiin; urheilutilojen käytön ja urheilu- tai liikuntatuntien tarjoamisen myös suoratoistona.

Liitteen kohdassa 26 mainitaan liitteessä IX olevassa A, B ja C osassa lueteltujen taide-, keräily- ja antiikkiesineiden luovutus.

Euroopan unionin jäsenvaltioiden käytäntö

Ruotsissa yleinen arvonlisäverokanta on 25 prosenttia. Ruotsissa reseptilääkkeistä tai sairaaloille myytävistä lääkkeistä arvonlisäveroa ei makseta lainkaan. Itsehoitolääkkeissä vero on Ruotsissa yleisen arvonlisäverokannan mukainen 25 prosenttia. Ruotsissa on kaksi alennettua arvonlisäverokantaa. Alennettua 6 prosentin verokantaa sovelletaan kirjoihin, henkilökuljetuksiin, liikuntapalveluihin, urheilu- ja kulttuuritapahtumiin. Huvipuistot ovat kuitenkin yleisen verokannan alaisia. Lisäksi alennettua 6 prosentin verokantaa sovelletaan taide-esineiden maahantuontiin, tekijän tai satunnaisen myyjän myymiin taide-esineisiin sekä tekijänoikeuskorvauksiin. Alennettua 12 prosentin verokantaa sovelletaan majoitustoimintaan. Yleistä verokantaa sovelletaan muun muassa käyntisatamapalveluun sekä intiimihygieniatuotteisiin (kuukautissuojiiin, inkontinenssisuojiiin ja vaippoihin).

Tanskassa yleinen arvonlisäverokanta on 25 prosenttia. Tavaroiden ja palvelujen myyntiin sovelletaan yleistä verokantaa eikä käytössä ole alennettuja verokantoja. Eräät henkilökuljetuspalvelut, eli reittiliikenne auto-, raide- tai lentoliikenteenä, on kuitenkin vapautettu verosta.

Virossa sovellettava yleinen arvonlisäverokanta on ollut vuoden 2024 alusta 22 prosenttia. Yleisen verokannan lisäksi sovelletaan kahta alennettua verokantaa, jotka ovat suuruudeltaan 5 ja 9 prosenttia. Alennettua 9 prosentin verokantaa sovelletaan lääkkeisiin, kirjoihin ja majoituspalveluihin sekä saniteettituotteisiin, kuten inkontinenssisuojiiin. Majoitustoiminnan verokanta nousee 1.1.2025 lukien 13 prosenttiin. Alennettua 5 prosentin verokantaa sovelletaan lehtiin, mutta verokanta nousee 1.1.2025 lukien 9 prosenttiin. Yleistä verokantaa sovelletaan muun muassa henkilökuljetuksiin, käyntisatamatoimintaan, liikuntapalveluihin, urheilu-, kulttuuri- ja viihdetapahtumiin, tekijänoikeuksien luovutuksiin sekä taide-esineisiin.

Saksassa yleinen arvonlisäverokanta on 19 prosenttia. Käytössä on yksi 7 prosentin suuruinen alennettu verokanta. Alennettua verokantaa sovelletaan majoitustoimintaan, kulttuuritilaisuuksiin, esiintyvän taitelijan esityksiin, tekijänoikeuksien luovutuksiin sekä taide-esineisiin tietyin edellytyksin. Alennettua verokantaa sovelletaan myös sellaisiin urheilutapahtumiin, jotka tapahtuvat julkisessa intressissä, sekä uimahalleihin. Lisäksi alennettua verokantaa sovelletaan osaan henkilökuljetuksista, nimittäin henkilökuljetuksiin rautateillä sekä paikallisliikenteeseen (linja-autot, taksit yms.). Paikallisliikenteestä on kyse, jos matkan pituus on enintään 50 kilometriä tai, jos kuljetus tapahtuu saman kunnan alueella. Myös kuukautissuojat ovat alennettun verokannan alaisia. Yleisen verokannan piiriin kuuluvat esimerkiksi lääkkeet, käyntisatamatoiminta sekä pääsääntöisesti liikuntapalvelut ja urheilutapahtumat.

2.2 Kansallinen lainsäädäntö

Arvonlisäverolain (1501/1993) mukaan arvonlisäveroa suoritetaan lähtökohtaisesti kaikesta liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta tavarain ja palvelun myynnistä.

Tavaroiden ja palvelujen myyntiin Suomessa sovellettava yleinen verokanta on arvonlisäverolain 84 §:n mukaan 24 prosenttia. Lain 462/2024 mukaan nykyinen 24 prosentin suuruinen yleinen verokanta on noussut 24 prosentista 25,5 prosenttiin 1.9.2024 lukien.

Yleisen verokannan lisäksi Suomessa sovelletaan kahta alennettua verokantaa, jotka ovat suuruudeltaan 14 ja 10 prosenttia. Lain 85 §:ssä säädetään hyödykkeistä, joihin sovelletaan 14 prosentin suuruisia alennettua verokantaa. Kyseistä korkeampaa alennettua verokantaa sovelletaan elintarvikkeisiin, ravintola- ja ateriapalveluihin sekä rehuaineisiin. Alennettu verokanta ei koske eläviä eläimiä, vesijohtovettä eikä alkoholi- ja alkoholijuomaverolaissa tarkoitettuja alkoholijuomia ja tupakkavalmisteita.

Lain 85 a §:ään sisältyvät säännökset alemman alennetun verokannan eli 10 prosentin suuruisen verokannan alaisista hyödykkeistä.

Edellä mainittua 10 prosentin suuruista alemmaa alennettua verokantaa sovelletaan nykyisin seuraaviin hyödykkeisiin:

– henkilökuljetukset. Henkilökuljetuksiin sovellettavaa alennettua verokantaa on perusteltu tarpeella estää joukkoliikenteen kilpailuaseman heikentyminen yksityisautoiluun nähden sekä turvata vähimmäispalvelut eri alueille ja väestöryhmille (HE 88/1993 vp). Alennettua verokantaa sovelletaan kaikkiin verollisiin henkilökuljetuspalveluihin, esimerkiksi juna-, linja-auto-, taksi-, lentokone- ja laivakuljetuksiin. Henkilökuljetuspalvelut, jotka tapahtuvat suoraan ulkomaille tai suoraan ulkomailta ovat verottomia oikeuksin vähentää hankintoihin sisältyvä vero.

– majoitustilan tai käyntisataman käyttöoikeuden luovuttaminen. Majoitustoiminnan alennettu verokanta on perustunut elinkeinopoliittisiin syihin (HE 88/1993 vp). Veneilijöiden käyttämän käyntisataman käyttöoikeuden luovutus rinnastetaan majoitustoimintana tapahtuvaan tilojen vuokraukseen (VaVM 69/1993 vp). Hotellimajoituksen lisäksi säännöstä sovelletaan leirintäaluetoiminnassa tapahtuvaan leirintäpaikkojen ja mökkien käyttöoikeuden luovuttamiseen sekä muuhun hotelli- ja leirintäaluetoimintaan verrattavaan majoitustilan luovuttamiseen.

– palvelu, jolla annetaan mahdollisuus liikunnan harjoittamiseen. Alennetun verokannan käyttöönoton tavoitteena on ollut lieventää ei-kaupallisten ja kaupallisten liikuntapalvelujen erilaista verokohtelua (HE 283/1994 vp). Lailla 320/2024 kohtaa on muutettu vastaamaan arvonlisäverodirektiivin sanamuotoa siten, että 10 prosentin verokantaa sovelletaan pääsyyn urheilutapahtumiin tai kyseisten tapahtumien suoratoistoon tai molempiin; urheilutilojen käyttöön ja urheilu- tai liikuntatuntien tarjoamiseen, myös suoratoistona. Tämä oikeustilaa selkeyttävä muutos tulee voimaan 1.1.2025.

– teatteri-, sirkus-, musiikki- ja tanssiesitysten, elokuvanäytösten, näyttelyjen, urheilutapahtumien, huvipuistojen, eläintarhojen, museoiden sekä muiden vastaavien kulttuuri- ja viihdetilaisuuksien ja laitosten pääsymaksut. Pääsymaksuina pidetään myös huvipuistojen ajolaitteiden ja muiden vastaavien laitteiden käytöstä perittäviä pääsymaksunluonteisia maksuja. Alennetun verokannan soveltaminen on perustunut kulttuuripoliittisiin syihin (HE 88/1993 vp) sekä tarpeeseen lieventää ei-kaupallisten ja kaupallisten liikuntapalvelujen erilaista verokohtelua (HE 283/1994 vp). Lailla 320/2024 kohtaa on muutettu vastaamaan arvonlisäverodirektiivin sanamuotoa siten, että se koskee pääsyä näytöksiin, teattereihin, sirkuksiin, messuille, huvipuistoihin, konsertteihin, museoihin, eläintarhoihin, elokuvateattereihin, näyttelyihin ja vastaaviin kulttuuritapahtumiin ja -tiloihin tai pääsyä kyseisten tapahtumien tai vierailujen suoratoistoon tai molempiin. Tämä oikeustilaa selkeyttävä muutos tulee voimaan 1.1.2025.

– Yleisradio Oy:n valtion televisio- ja radiorahastosta saama määrä ja Ålands Radio och TV Ab:n saama korvaus Ahvenanmaan maakunnan kantamista mediamaksutuloista. Alennetun verokannan soveltaminen yleisen verokannan sijasta on perustunut viestintäpoliittisiin syihin. Lisäksi alennetun verokannan soveltaminen on hankintaneutraalisuuden parantamiseksi perustellumpaa kuin toiminnan vapauttaminen verosta. (HE 88/1993 vp)

– lääkelaisissa (395/1987) tarkoitettu lääke. Lääkkeiden lievempi verokohtelu koskee myös lääkelain 22 ja 22 a §:ssä tarkoitettuja valmisteita, joita mainituissa lainkohdissa tarkoitettuun rekisteröintiin liitetyn ehdon mukaan saadaan myydä ainoastaan apteekkiliikkeestä. Lääkelain

22 § koskee kasvisrohdosvalmisteita ja lääkelain 22 a § homeopaattisia valmisteita. Arvonlisäverolain mukaan myös kliiniset ravintovalmisteet ja niitä vastaavat tuotteet sekä perusvoiteet rinnastetaan lääkkeisiin silloin, kun ne oikeuttavat korvaukseen sairausvakuutuslain (1224/2004) perusteella.

– fyysisellä alustalla oleva tai sähköisesti luovutettava kirja, lukuun ottamatta pääasiallisesti mainoksia tai pääasiallisesti videosisältöä tai kuunneltavaa musiikkia sisältävää julkaisua. Kirjojen alennettu verokanta on perustunut kulttuuripoliittisiin syihin (HE 88/1993 vp). Välineneutraalisuuden toteuttamiseksi painettujen julkaisujen kanssa saman lukusisällön tarjoaviin sähköisiin julkaisuihin sovelletaan samaa alennettua verokantaa (HE 303/2018 vp).

– fyysisellä alustalla olevat tai sähköisesti luovutettavat sanoma- ja aikakauslehdet, lukuun ottamatta pääasiallisesti mainoksia tai pääasiallisesti videosisältöä tai kuunneltavaa musiikkia sisältävää julkaisua. Tilattuihin sanoma- ja aikakauslehtiin sovellettu nollaverokanta on korvattu valtiontaloudellisista syistä alennetulla verokannalla vuoden 2012 alusta lukien (HE 52/2011 vp). Välineneutraalisuuden toteutumiseksi alennettu verokanta on myöhemmin ulotettu koskemaan myös sähköisiä sanoma- ja aikakauslehtijulkaisuja. Samassa yhteydessä painettujen sanoma- ja aikakauslehtien irtonumeromyyntiin sovelletaan nykyisin neutraalisuussyistä alennettua 10 prosentin verokantaa yleisen verokannan sijasta. (HE 303/2018 vp)

– 79 c §:ssä tarkoitettu taide-esine, muun kuin maahantuonnin osalta kuitenkin vain silloin, kun myyjänä on tekijä tai hänen oikeudenomistajansa taikka satunnaisesti muu elinkeinonharjoittaja kuin 79 a §:n 3 momentissa tarkoitettu verovelvollinen jälleenmyyjä. Alennettua verokantaa sovelletaan kulttuuripoliittisista syistä sekä neutraalin verokohtelun edistämiseksi (HE 131/2002 vp). Lain 320/2024 mukaisesti alennettua verokantaa ei sovelleta sellaisten taide-esineiden luovutuksiin, joihin sovelletaan 79 a §:ssä tarkoitettua menettelyä. Säännös tulee voimaan 1.1.2025.

– tekijänoikeuden haltijoita edustavan järjestön saama 45 §:n 1 momentin 3–5 kohdassa tarkoitettu tekijänoikeuteen liittyvä korvaus. Näiden korvausten verollisuutta perustellaan sillä, että se mahdollistaa hankintaan sisältyvän veron vähennysoikeudesta johtuen verottomuutta paremmin tekijänoikeusjärjestöjen toiminnan tehokkaan järjestämisen ja parantaa niiden kansainvälistä kilpailukykyä. Verollisuus parantaa verotuksen neutraalisuutta. Alennettua verokannan tavoitteena on ollut pienentää verorasitusta niissä tilanteissa, joissa korvausten maksajalla ei ole vähennysoikeutta, jolloin arvonlisävero muodostuu kustannukseksi. (HE 159/2008 vp)

– esiintyvän taiteilijan tai muun julkisen esiintyjän ja urheilijan esityksen myynnistä saatava 45 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu palkkio tai korvaus, kun liiketoiminnan harjoittaja on hakeutunut tästä toiminnasta verovelvolliseksi. Toimintaan sovellettavaa alennettua verokantaa on perusteltu sillä, että sitä sovelletaan myös muihin kulttuuripalveluihin (HE 258/2018 vp).

Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisä- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain (1266/1996) 18 b §:n 1 momentin mukaan arvonlisäverolain 79 d ja 79 e §:ssä tarkoitettujen keräily- ja antiikkiesineiden maahantuonnista suoritettava vero on 10 prosenttia veron perusteesta, kun tavara tuodaan Ahvenanmaan maakuntaan muualta Suomesta tai toisesta jäsenvaltiosta tai tavara tuodaan Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetut muutokset ovat osa hallitusohjelman julkisen talouden tasapainottamistavoitetta tukevia veropoliittisia toimia. Ehdotuksella on kokonaisuudessaan valtion verotuloja lisäävä vaikutus.

Hallitusohjelman mukaisesti hallitus tavoittelee veropoliittikalla kotitalouksien ostovoiman kohentamista, työnteon kannustimien parantumista ja talouskasvun edellytysten vahvistamista. Hallituksen veropoliittikka kannustaa työntekoon ja yrittäjyyteen sekä tukee kotimaista omistajuutta. Hallitus ei päätösperäisesti kiristä kokonaisveroastetta.

Taloustieteellisen tutkimuksen perusteella laajapohjaisen kulutusveron korottamista voidaan pitää työllisyyden ja talouskasvun kannalta vähemmän haitallisena toimenpiteenä kuin työn ja yritystoiminnan tuloverotuksen kiristämistä.¹ Arvonlisäverotuksessa korostuu fiskaalinen tavoite, eikä tätä veromuotoa ole tarkoituksenmukaista käyttää esimerkiksi ohjaus- ja tulonjakotarkoituksiin.

Esityksessä ehdotetaan, että alemman alennetun verokannan soveltamisalaan nykyisin kuuluvat hyödykkeet siirrettäisiin korkeamman alennetun verokannan soveltamisalaan eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta. Näihin hyödykkeisiin sovellettava verokanta nousisi siten 10 prosentista 14 prosenttiin.

Muutos koskisi henkilöliikennettä, majoitustoimintaa, vierassatamatoimintaa ja lääkkeitä. Muutos koskisi myös kulttuuri- ja urheilutoimintaa, kuten kirjoja, urheilu- ja liikuntapalveluja, pääsyä kulttuuritapahtumiin ja -tiloihin sekä urheilutapahtumiin, urheilutilojen käyttöä, esiintyvän taitelijan, urheilijan tai muun julkisen esiintyjän verollisia esityksiä, maahantuotuja taide-esineitä ja tekijän tai satunnaisen myyjän myymiä taide-esineitä sekä tekijänoikeudenhaltijoita edustavan järjestön saamia tekijänoikeuteen liittyviä korvauksia.

Edellä mainittuihin hyödykkeisiin sovellettaisiin siten samaa verokantaa kuin elintarvikkeisiin, ravintola- ja ateriapalveluihin ja rehuihin. Ainoastaan sanoma- ja aikakauslehtiin sekä Yleisradio Oy:n valtion televisio- ja radiorahastosta saamaan määrään ja Ålands Radio och TV Ab:n saamaan korvaukseen Ahvenanmaan maakunnan kantamista mediamaksutuloista sovellettaisiin alempaa alennettua verokantaa.

Lisäksi kuukautissuojat, inkontinenssisuojat ja lasten vaipat siirrettäisiin yleisen verokannan soveltamisalasta 14 prosentin suuruisen alennetun verokannan soveltamisalaan. Näihin hyödykkeisiin sovellettava verokanta laskisi siten 25,5 prosentista 14 prosenttiin. Lain 462/2024 mukaan nykyinen 24 prosentin suuruisen yleinen verokanta on noussut 24 prosentista 25,5 prosenttiin 1.9.2024 lukien. Muutoksen tavoitteena on alentaa näiden hyödykkeiden kuluttajahintaa ja sitä kautta parantaa kyseisiä hyödykkeitä kuluttavien ostovoimaa.

¹ Esim. Arnold, J. ym. 2011: Tax policy for economic recovery and growth. The Economic Journal, 121. Myös Johansson, Å. ym. 2008: Taxation and economic growth. OECD Economics Department Working Papers, No. 620.

4 Pääasialliset vaikutukset

4.1 Johdanto

Alennettuja arvonlisäverokantoja ei yleisesti pidetä tehokkaana keinona niille asetettujen yhteiskunnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi alennetuista arvonlisäverokannoista aiheutuu verovelvollisille sekä Verohallinnolle lisääntyneitä hallinnollisia kustannuksia.

4.2 Taloudelliset vaikutukset

4.2.1 Vaikutukset valtion talousarvioon

Esitetyn alennetun arvonlisäverokannan korotuksen arvioidaan lisäävän valtion arvonlisäverotuottoja staattisesti laskien vuositasolla noin 305 miljoonaa euroa vuoden 2025 tasossa. Esitetyn veron alennuksen arvioidaan vastaavasti vähentävän verotuloja noin 12 miljoonaa euroa. Staattisessa arviossa on oletettu, että veronkorotukset ja -alennukset siirtyvät täysimääräisesti hintoihin.

Muutos myös lisää valtion ja muiden vastaavien julkisyhteisöjen arvonlisäveromenoja. Kun tämä samanaikainen arvonlisäveromenojen lisäys huomioidaan, valtion tosiasiallisen arvonlisäverotuoton arvioidaan staattisesti laskien kasvavan vuositasolla noin 235 miljoonaa euroa vuoden 2025 tasossa.

Lopullinen tuottovaikutus jää staattista tuottoarviota pienemmäksi, koska arvonlisäveron korotus vähentää kotitalouksien ostovoimaa. Kotitalouksien arvioidaan osin sopeuttavan kysyntäänsä vähentämällä kulutustaan. Kun kysyntävaikutus huomioidaan, valtion arvonlisäverotulojen voidaan arvioida kasvavan noin 295 miljoonaa euroa vuositasolla. Hygieniatuotteiden siirtymän alennettuun 14 prosentin arvonlisäverokantaan arvioidaan vuositasolla vähentävän valtion verotuottoja 12 miljoonaa euroa vuoden 2025 tasossa.

Alla olevassa taulukossa on esitetty hyödykeryhmäkohtaisia arvioita esityksestä seuraavasta arvonlisäverotuoton muutoksesta kysyntävaikutukset huomioiden.

Hyödykeryhmä	Arvioitu arvonlisäverotuoton muutos, miljoonaa euroa
Lääkkeet	101
Henkilökuljetuspalvelut*	72
Kulttuuri- ja viihdepalvelut	50
Liikuntapalvelut	12
Majoituspalvelut	41
Kirjat	19
Kuukautissuojat, inkontinenssisuojat ja lasten vaipat	-12

* Henkilöliikenteen osalta verotuottojen arvioidaan muodostuvan enimmäkseen yksityisestä kulutuksesta. Uusimmissa tiedoissa yksityisen kulutuksen osuus on matalampi koronapandemian vaikutuksesta johtuen, minkä vuoksi tuottorakenteen arviointiin perusolosuhteissa liittyy epävarmuutta.

Lääkkeiden arvonlisäverotuoton arvioidaan muutoksen seurauksena kasvavan 101 miljoonaa euroa. Kun valtion kasvavat arvonlisäveromenot huomioidaan, nettotuotoksi valtiolle jää 52

miljoonaa euroa. Kansaneläkelaitos arvioi vuoden 2023 sairausvakuutuksesta korvattavien lääkeostojen kustannus- ja korvaustietojen perusteella, että arvonlisäveron korotus 10 prosentista 14 prosenttiin nostaisi korvattavien lääkkeiden lääkekustannuksia noin 88 miljoonaa euroa ja lääkekorvauksia noin 72 miljoonaa euroa. Valtionosuus lääkekorvausten kasvusta olisi noin 48 miljoonaa euroa. Laskelmassa on huomioitu vuodelle 2025 suunnitelluista sairausvakuutuksen lääkekorvausjärjestelmään vaikuttavista tekijöistä alkuomavastuun nosto. Kansaneläkelaitoksen arvioon ei sisälly ei-korvattavia lääkkeitä eikä julkisia lääkemenoja, jotka eivät ole luontoismuotoisia tulonsiirtoja.

Kun sekä kysyntävaikutus että valtion samanaikainen arvonlisäveromenojen kasvu huomioidaan, valtion arvonlisäverotuoton arvioidaan kasvavan vuositasolla 225 miljoonaa euroa vuoden 2025 tasossa. Hygieniatuotteiden siirtymän alennettuun 14 prosentin arvonlisäverokantaan arvioidaan vuositasolla vähentävän valtion verotuottoja 12 miljoonaa euroa vuoden 2025 tasossa.

Vuodelle 2025 kohdistuvan arvonlisäverotulojen lisäyksen arvioidaan kahden kuukauden tilitysviiveestä johtuen olevan vuositasolla noin 185 miljoonaa euroa. Arvonlisäveron tuottovaikutuksen arvioidaan toteutuvan kokonaisuudessaan vuodesta 2026 alkaen.

Alla olevassa taulukossa on esitetty hyödykeryhmäkohtaisia arvioita esityksestä seuraavasta arvonlisäverotuoton muutoksesta valtionmenojen lisäys- ja kysyntävaikutukset huomioiden.

Hyödykeryhmä	Arvioitu arvonlisäverotuoton muutos, miljoonaa euroa
Läkkeet	52
Henkilökuljetuspalvelut	59
Kulttuuri- ja viihdepalvelut	49
Liikuntapalvelut	12
Majoituspalvelut	37
Kirjat	16
Kuukautissuojat, inkontinenssisuojat ja lasten vaipat	-12

Kirjailijoiden, säveltäjien ja esiintyvien taiteilijoiden tekijänpalkkioiden, tekijänoikeusjärjestöjen saamien tekijänoikeuteen liittyvien korvausten sekä taide-, keräily- ja antiikkiesineiden luovutusten osalta vaikutukset arvonlisäveron tuottoon arvioidaan vähäisiksi.

Henkilökuljetuspalveluiden arvonlisäverokannan korotus kasvattaa julkisyhteisöjen maksamien matkakustannusten korvauksia ja luontoismuotoisten yhteiskunnallisten tulonsiirtojen määrää. Matkakustannusten korvausten kasvu vähentää verotuottoa vuositasolla arviolta 13 miljoonaa euroa. Suurimman osan henkilöliikenteen verotuottojen kasvusta arvioidaan kuitenkin muodostuvan yksityisestä kulutuksesta tie- ja rautatieliikenteeseen.

Esitetyillä muutoksilla on vaikutuksia myös ansio- ja pääomatuloveron tuottoon. Henkilökuljetuspalvelujen arvonlisäveron korotuksen myötä julkisen liikenteen lippuhintojen arvioidaan nousevan. Tämän myötä julkisen kulkuneuvon mukaan tehtyjen matkakuluvähennysten arvioidaan kasvavan, mikä pienentää ansio- ja pääomatuloveron tuottoa. Jos esitetty arvonlisäveron korotus välittyy täysimääräisenä joukkoliikenteen lippujen hintoihin,

arvioidaan esityksen vähentävän ansio- ja pääomatuloveron tuottoa vuositasolla noin 3,5 miljoonalla eurolla, josta valtion osuus on 2,5 miljoonaa euroa ja kuntien osuus miljoona euroa. Muutoksen vaikutus seurakuntien ja Kansaneläkelaitoksen tuloihin arvioidaan vähäiseksi. Ansio- ja pääomatuloverotuottojen alenemisen arvioidaan toteutuvan pääasiassa vuonna 2025.

Alla olevassa taulukossa on kuvattu esitettyjen muutosten staattiseen arvioon perustuvat vuositason kokonaisvaikutukset verotuottoihin vuoden 2025 tasossa verolajikohtaisesti eriteltyinä ja yhteensä. Arvonlisäveron tilitysviiveestä johtuen vuoden 2025 verotuotto on taulukossa ilmoitettua pienempi edellä arvioidun mukaisesti. Taulukossa kuvattu kokonaisvaikutus toteutuu näin ollen täysimääräisesti arviolta vuodesta 2026 eteenpäin.

	Vaikutus, miljoonaa euroa
10 prosentin arvonlisäverokannan hyödykkeiden siirtäminen 14 prosentin arvonlisäverokantaan, staattinen arvonlisäveron tuottovaikutus	305
10 prosentin arvonlisäverokannan hyödykkeiden siirtäminen 14 prosentin arvonlisäverokantaan, valtion arvonlisäveromenojen kasvu	-70
Kuukautissuojien, inkontinenssisuojien ja lasten vaippojen siirtäminen yleisestä arvonlisäverokannasta 14 prosentin arvonlisäverokantaan, staattinen arvonlisäveron tuottovaikutus	-12
Kulutuksen arvioidusta supistumisesta seuraava arvonlisäveron tuoton väheneminen	-12
Ansio- ja pääomatuloveron tuoton väheneminen matkakuluvähennysten kasvun seurauksena	-3,5
Yhteensä	207,5

Arvonlisäverotuloja kertyy siten 281 miljoonaa euroa lisää yhteisvaikutuksena intiimihygieniatuotteiden arvonlisäverokannan alentamisesta ja 10 prosentin arvonlisäverokannan soveltamisalaan kuuluvien hyödykkeiden siirtämisestä 14 prosentin arvonlisäverokantaan. Kun korotuksesta aiheutuva valtion arvonlisäveromenojen kasvu huomioidaan, yhteisvaikutus on noin 211 miljoonaa euroa arvonlisäverotuloja lisäävä.

4.2.2 Vaikutukset kunnille ja Ahvenanmaan maakuntaan

Hallitusohjelman mukaan kunnille veroperustemuutoksesta aiheutuva verotulomuutos kompensoidaan nettomääräisesti. Tässä esityksessä ehdotetut muutokset vähentävät kuntien verotuloja yhteensä miljoona euroa. Verotulomuutos kompensoidaan valtion talousarvion määrärahamomentin kautta.

Ahvenanmaan maakuntaa koskeviin verotuksen piiriin kuuluviin toimiin sovelletaan samaa arvonlisäverolainsäädäntöä kuin muuta Suomea koskeviin toimiin, jollei laissa Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön toisin säädetä. Esityksellä ei arvioida olevan Ahvenanmaan maakunnassa vaikutuksia, jotka olennaisesti poikkeaisivat vaikutuksista muualla Suomessa.

4.2.3 Vaikutukset hintoihin

Mikäli esitetyt arvonlisäverokantojen korotukset siirtyvät täysimääräisinä hintoihin, muutoksen kohteena olevien hyödykkeiden hinnat nousisivat 3,6 prosenttia. Korotusten välittyminen hintoihin riippuu muun muassa kilpailuolosuhteista, jonka alaisena verovelvollinen toimii, sekä korotuksen kohteena olevan hyödykkeen kysynnän ja tarjonnan hintajoustosta. Jos kysyntä on hyvin hintajoustavaa, eli hinnan nousu madaltaa kysyntää merkittävästi, osa veron korotuksesta jää verovelvollisen kannettavaksi. Jos taas kysyntä ei jousta lainkaan hinnan muuttuessa, veron korotus voidaan vyöryttää hintoihin kokonaisuudessaan loppukuluttajan kannettavaksi. Tietyillä toimialoilla arvonlisäveron korotusten on arvioitu siirtyvän hintoihin jopa kaksi kertaa alennuksia voimakkaammin. Veron korotusten siirtyminen voi kuitenkin vaihdella saman hyödykeryhmänkin sisällä voimakkaasti.² Esimerkiksi reseptilääkkeiden osalta korotuksen arvioidaan siirtyvän hintoihin täysimääräisenä, sillä niiden kuluttajahinnat määräytyvät lääkkeiden hintasääntelyn mukaisesti, ja ovat apteekista riippumatta samat. EU-jäsenvaltioita tarkastelevan aineiston pohjalta on arvioitu, että yleisesti ottaen arvonlisäveron korotuksesta arviolta kaksi kolmasosaa välittyy hintoihin³. Hintojen muutoksiin voivat vaikuttaa muutkin taloudellisen toimintaympäristön tekijät. Arvioihin sisältyy epävarmuutta. Käytettävissä olevien tietojen perusteella korotuksen voidaan arvioida siirtyvän ainakin osittain hintoihin.

Esitetty kuukautissuojien, inkontinenssisuojien ja lasten vaippojen arvonlisäverokannan alentaminen puolestaan alentaisi näiden hyödykkeiden hintaa 9 prosenttia, jos alentaminen siirtyisi täysimääräisinä hyödykkeiden hintoihin. Tutkimustiedon⁴ mukaan arvonlisäverokannan alentaminen siirtyy korotusta heikommin hintoihin. Arvonlisäverokantojen alennusten välittyminen hintoihin on epävarmaa, ja alennus ei välttämättä siirry täysimääräisesti hintoihin. Alennuksen voidaan kuitenkin arvioida siirtyvän ainakin osittain hintoihin.

Yksityiskohtaista tietoa esitettyjen muutosten kohteina olevien hyödykeryhmien hintajoustoista ei ole saatavilla, mistä syystä hintavaikutuksia ei ole mahdollista arvioida kattavasti.

Kuluttajahintaindeksin arvioidaan esitettyjen muutosten seurauksena nousevan yhteensä noin 0,20 prosenttiyksikköä, mikäli muutokset siirtyvät täysimääräisinä hintoihin.

4.2.4 Vaikutukset yrityksiin

Verohallinnon oma-aloitteisten verojen arvonlisäveroilmoitustietojen mukaan noin 53 000 verovelvollista ilmoitti vuonna 2023 kotimaan myyntejä 10 prosentin arvonlisäverokannalla. Näiden verovelvollisten osuus kaikista vuonna 2023 arvonlisäveroilmoituksen antaneista verovelvollista on noin 9 prosenttia. Lukumäärältään nämä verovelvolliset toimivat eniten vähittäiskaupan, maaliikenteen, urheilutoiminnan, virkistys- ja huvipalveluiden, kulttuuri- ja viihdetoiminnan sekä koulutuksen toimialoilla. Näillä toimialoilla toimii noin 45 prosenttia niistä verovelvollisista, jotka ilmoittivat vuonna 2023 veroa kotimaan myynneistä 10 prosentin arvonlisäverokannalla.

² Benzarti ym. 2020. What Goes Up May Not Come Down: Asymmetric Incidence of Value-Added Taxes. *Journal of Political Economy*. 128:12, 4438-4474.

³ Viren. 2005. Miten arvonlisävero vaikuttaa kuluttajahintoihin? VATT-Keskustelualoitteita. 380.

⁴ Benzarti ym. 2020. What Goes Up May Not Come Down: Asymmetric Incidence of Value-Added Taxes. *Journal of Political Economy*. 128:12, 4438-4474.

Esitettyjen muutosten vaikutukset yrityksiin riippuvat muun muassa toimialasta, jolla yritys toimii. Korotusten kohteena olevien hyödykkeiden kysyntä kotimaisen kulutuksen suunnalta voi madaltua, jos korotukset välittyvät kuluttajahintoihin, mikä mahdollisesti heikentää yritysten tuotantoa. Jos toimialan yritykset ovat työvoimavaltaisia eivätkä markkinaolosuhteet mahdollista korotusten siirtämistä täysimääräisesti hintoihin, arvonlisäveron korotus rasittaa niitä enemmän kuin yrityksiä, joilla on paljon ostopanoksia, joihin sisältyvät arvonlisäverot yritys voi vähentää.⁵ Tällaisia yrityksiä ovat tyypillisesti palvelualoilla toimivat yritykset. Tilastokeskuksen vuoden 2023 yritysten tilinpäätöstietojen mukaan esityksen kohteina olevista hyödykeryhmistä linja-autoliikenteen ja majoituksen toimialoilla henkilöstökulut ovat keskiarvoa korkeammat sekä suhteessa liikevaihtoon että henkilöstökulujen, aine- ja tarvikekäytön ja ulkopuolisten palvelujen summaan. Yrityksen, jonka myynti tapahtuu pääasiassa suoraan kuluttajille, voi olla vaikeampi vyyryttää veron korotusta eteenpäin hintoihin verrattuna pääasiassa yrityksille myyviin yrityksiin, joilla on yleensä oikeus vähentää hankintoihin sisältyvä vero.

Yrityksen tai toimialan kannattavuus Suomessa voi heiketä, jos sen hyödykkeet ovat helposti korvattavissa vastaavilla ulkomailta ostetuilla tavaroilla tai palveluilla. Tällaisessa kilpailutilanteessa yritys ei ehkä pysty siirtämään veronkorotusta kokonaan loppukuluttajille tai se menettää myyntiään ulkomaisille kilpailijoille. Tällainen riski on etenkin majoitus- ja henkilökuljetuspalveluiden aloilla, koska arvonlisäveron korotus Suomessa ei koske kansainvälistä henkilöliikennettä tai majoituskustannuksia muissa valtioissa, mikä voi teoriassa lisätä ulkomaan matkailun houkuttelevuutta. Esimerkiksi Ruotsissa majoitustoimintaan sovelletaan 12 prosentin verokantaa ja henkilökuljetuksiin ja kulttuuritapahtumiin 6 prosentin verokantaa. Sen sijaan esimerkiksi monia liikuntapalveluita kuten kuntosalijäsenyyksiä on vaikea korvata ulkomaisilla kilpailevilla hyödykkeillä.

Toisaalta niiltä osin kuin esitetty kuukautissuojien, lasten vaippojen ja inkontinenssisuojien arvonlisäveron alennus siirtyy hintoihin, alentuneet hinnat voivat teoriassa lisätä kyseisten hyödykkeiden kysyntää. Kyseisten verokannan alentamisen kohteena olevien hyödykeryhmien tuotteita voidaan kuitenkin pitää välttämättömyshyödykkeinä, joiden kysynnän arvioidaan olevan jossakin määrin joustamatonta hinnan suhteen.

Esityksestä arvioidaan aiheutuvan muutosten kohteena olevia hyödykkeitä myyville yrityksille jonkin verran kertaluonteisia hallinnollisia kustannuksia. Yritysten tulee päivittää tieto-, kirjanpito- ja hintajärjestelmiään vastaamaan esitettyjä arvonlisäverokantoja.⁶ Arvonlisäverotuksen hallinnollisten kustannusten pilottiselvityksen⁷ mukaan useamman verokannan soveltaminen aiheuttaa yrityksille selkeästi enemmän hallinnollisia kustannuksia kuin vain yhden verokannan soveltaminen. Muutoksen kohteena olevien tuotteiden määrittely aiheuttaa kustannuksia intiimihygieniatuotteiden kohdalla, koska näitä ei ole aiemmin rajattu erilleen yleisestä arvonlisäverokannasta. Jos esitettyjen muutosten myötä yrityksen myynneissään ja ostoissaan soveltamien verokantojen määrä pienenee, odotetaan tämän vähentävän yrityksen arvonlisäverotukseen liittyvää hallinnollista taakkaa pysyvästi. Vuoden 2023 oma-aloitteisten verojen arvonlisäveroilmoitusten perusteella tällaisia kahta alennettua arvonlisäverokantaa soveltavia verokantamuutoksen soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa harjoittavia yrityksiä on 14 000 kappaletta. Hintojen päivittämisestä ja

⁵ Alennettujen arvonlisäverokantojen taloudelliset vaikutukset. TEM raportteja 12/2011.

⁶ TEM Sääntelytaakkalaskuri, <https://tem.fi/yksi-yhdesta-periaate>, oletus, että kertaluontoinen kustannus on 1 työtunti per verovelvollinen.

⁷ Pilottiselvitys arvonlisäverolainsäädännön yrityksille aiheuttamista hallinnollisista kustannuksista. KTM Julkaisuja. 14/2007.

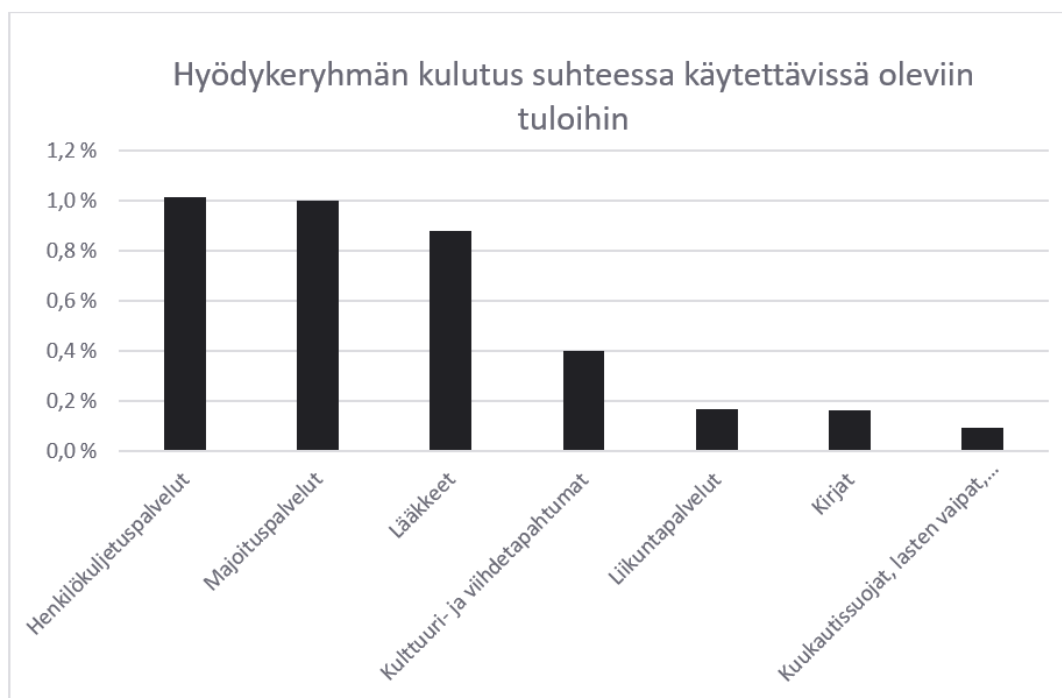
intiimihygieniatuotteiden määrittelystä alempaan kantaan arvioidaan koituvan kertaluontoisesti 2 100 000 euroa hallinnollisia kustannuksia. Toisesta alennetusta arvonlisäverokannasta luopumisen arvioidaan säästävän hallinnollisia kustannuksia toistuvasti 300 000 euroa vuodessa⁸.

4.2.5 Vaikutukset kotitalouksiin

Korotuksen kohteena olevat hyödykkeet muodostavat keskimäärin 4,3 prosenttia kotitalouksien kulutusmenoista. Kotitalouksien arvioidaan staattisesti laskien maksavan nykytilaan verrattuna 198 miljoonaa euroa enemmän arvonlisäveroa esitettyjen arvonlisäverokannan korotusten seurauksena olettaen, että veron korotukset siirtyvät täysimääräisesti kuluttajahintoihin.

Niiltä osin kuin esitetyt arvonlisäveron korotukset siirtyvät hintoihin, kotitalouksien ostovoiman arvioidaan heikentyvän. Toisaalta esitetty arvonlisäverokannan alentaminen kuukautissuojien, inkontinenssisuojien ja lasten vaippojen osalta parantaisi kotitalouksien ostovoimaa niiltä osin kuin arvonlisäveron alentaminen siirtyy hintoihin.

Alla olevassa kuvaajassa on esitetty kotitalouksien keskimääräinen kulutus esityksen kohteena oleviin hyödykeryhmiin. Kulutus on suhteutettu käytettävissä oleviin tuloihin. Taulukosta nähdään, että henkilökuljetuspalveluita, majoituspalveluita ja lääkkeitä kulutetaan tuloihin suhteutettuna eniten. Tiedot eri hyödykeryhmien suhteellisesta kulutuksesta perustuvat Tilastokeskuksen 2016 kulutustutkimuksen palveluaineistoon.

⁸ TEM Sääntelytaakkalaskuri, <https://tem.fi/yksi-yhdesta-periaate>.

Tilastokeskuksen kulutustutkimuksen mukaan vuonna 2022 eläkeläiskotitaloudet käyttivät kulutuksestaan lääkkeisiin 2,2 prosenttia, joka oli yli kaksinkertainen määrä verrattuna sosioekonomiselta asemaltaan muunlaisten kotitalouksien kulutusosuuteen. Kulutus lääkkeisiin kasvaa iän myötä ja etenkin eläkevuosina. Viitehenkilöltään 17–24 vuotta vanhojen kotitaloudet käyttivät lääkkeisiin 0,6 prosenttia kulutuksestaan, kun 55–64 vuotta vanhoille vastaava luku oli 1,3 prosenttia ja 85 vuotta täyttäneille vastaava luku oli 3,2 prosenttia.

Lääkkeiden alkuomavastuun nostamisen (hanke STM120:00/2023) vaikutus on yllä huomioitu esitetyn arvonlisäverokantojen muutoksen vaikutusarviossa valtion talousarvioon. Kelassa tehdyn vuoden 2023 lääkeostoihin perustuvan simuloinnin perusteella alkuomavastuun nostaminen 50 eurosta 70 euroon yhdistettynä lääkkeiden arvonlisäverokannan korotukseen jättää alkuomavastuun alle 202 000 henkilöä lisää nykytilanteeseen verrattuna. Vastaava luku ilman arvonlisäverokannan korotusta olisi 226 000 henkilöä. Sairausvakuutuksesta korvattavia lääkkeitä ostaneiden henkilöiden kustannuksia muutokset kasvattavat 9,86 euroa, kun vastaava kustannuskasvu ilman arvonlisäveron korotusta olisi 5,70 euroa.

Kulutustutkimuksen mukaan kahden huoltajan lapsiperheet kuluttivat muita kotitaloustyyppejä enemmän rahaa terveysiteisiin ja tamponeihin ja moninkertaisesti enemmän rahaa vauvanvaippoihin ja vaippaliinoihin. Suhteutettuna kotitalouden jäsenmäärään, yksinhuoltajataloudet kuluttivat hieman enemmän terveysiteisiin ja tamponeihin kuin kahden huoltajan lapsiperheet.

4.2.6 Tulonjakovaikutukset

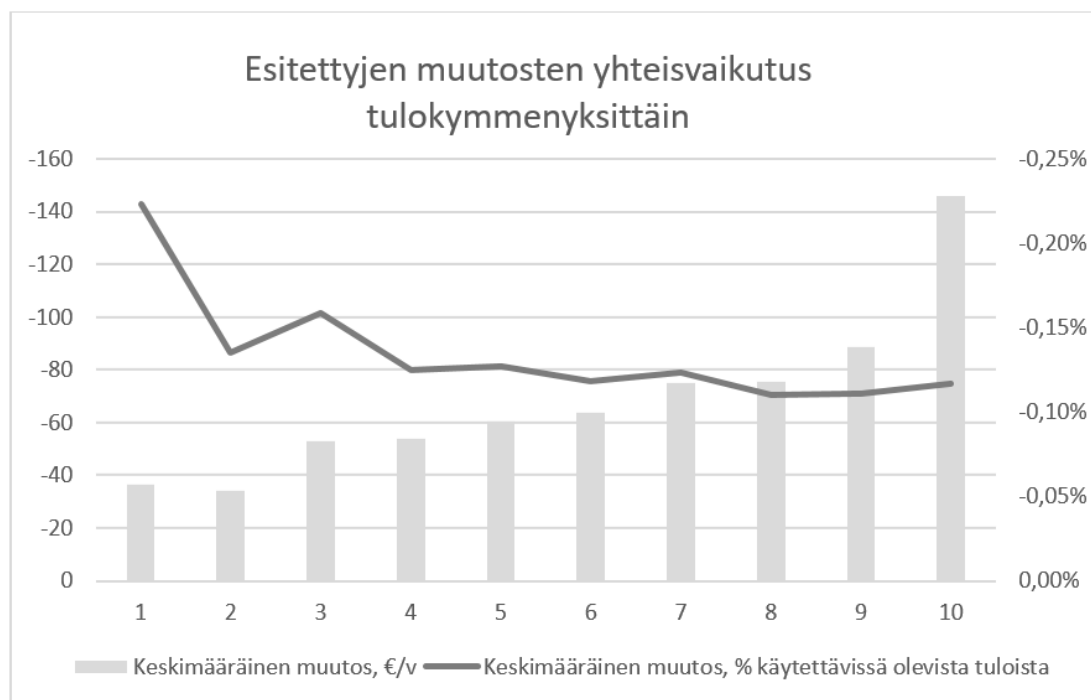
Kulutusverokantojen korotukset vaikuttavat tulonjakoon kahdella tavalla. Ensimmäinen vaikutuskanava on kotitalouksien ostovoiman kautta, kun samasta kulutuksesta maksetaan aiempaa enemmän veroa. Mikäli kotitalouden kulutuksen veron sisältävä kokonaismäärä pysyy ennallaan, tulee kulutuksen määrän supistua veron nousua vastaavan määrän verran. Toinen vaikutuskanava ovat indeksisidonnaiset sosiaalietuudet. Kulutusverotuksen korotukset nostavat hintoja ja kiihdyttävät kuluttajahintaindeksin muutosta. Tiettyjen sosiaalietuuksien taso on kiinnitetty yleisen hintatason muutoksiin, jolloin veronkorotus kasvattaa näiden etuuksien tasoa ja etuuksiensaajien käytettävissä olevia tuloja. Koska sosiaalietuudet painottuvat suhteessa enemmän pienituloisille kotitalouksille kuin suurituloisille, indeksisidonnaisten sosiaalietuuksien korottuminen lieventäisi verokantojen korotuksen tulonjakovaikutuksia. Tämä ostovoiman heikentymisen lieventyminen tapahtuu kuitenkin etuuksien tarkistamisaikataulun mukaisesti noin 1–2 vuoden viiveellä.

Esitettyjen muutosten kohteena olevia hyödykkeitä kulutetaan keskimäärin 4 prosenttia kotitalouden käytettävissä oleviin tuloihin suhteutettuna. Näiden hyödykkeiden osuus kaikesta kotitalouden kulutuksesta on suurin alimmalla tulokymmenyksellä ja osuus laskee tulojen myötä. Suurituloiset kuitenkin kuluttavat esitettyjen muutosten kohteena olevia hyödykkeitä euromääräisesti enemmän kuin pienituloiset.

Alla olevassa kuvaajassa on havainnollistettu esitettyjen muutosten yhteenlaskettuja vaikutuksia käytettävissä oleviin tuloihin tulokymmenyksittäin olettaen, että veronkorotukset ja -alennukset siirtyvät täysimääräisinä hintoihin. Pylväät näyttävät keskimääräisen euromääräisen vaikutuksen käytettävissä oleviin tuloihin ja viiva keskimääräisen vaikutuksen suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin. Esitettyjen muutosten euromääräinen vaikutus on suurin korkeammassa tulokymmenyksissä, mutta käytettävissä oleviin tuloihin suhteutettuna merkittävin alemmissa tulokymmenyksissä. Alimman tulokymmenyksen osalta esitettyjen muutosten vaikutus suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin on noin 0,22 prosenttia. Ylimmässä

tulokymmenyksessä vaikutus käytettävissä olevien tulojen suhteen on puolestaan noin 0,12 prosenttia.

Intiimihygieniatuotteiden veron alennus hyödyttää suhteellisesti eniten pienituloisia kotitalouksia. Euromääräisesti näitä tuotteita kuluttavat eniten tulojakauman keskikymmenykset.

Kulutuksessa on kuitenkin hyödykekohtaisia eroja, koska esimerkiksi kirjoihin pienituloiset kotitaloudet kuluttavat suhteellisesti vähemmän kuin suurituloiset kotitaloudet. Pienituloisin viidennes kulutti kirjoihin vuonna 2022 keskimäärin 0,1 prosenttia kulutuksestaan, kun korkeatuloisin viidennes kulutti 0,2 prosenttia kulutuksestaan. Kirjoihin kuluttavat keskimäärin eniten yrittäjät sekä euromääräisesti että suhteessa kotitalouden kokonaiskulutukseen. Oppikirjoihin kuluttavat eniten opiskelijat. Oppikirjakulut jakautuvat tuloryhmien välillä tasaisemmin euromääräisesti, joten pienituloisemmat kuluttavat suhteellisesti enemmän. Kirjojen ja oppikirjojen tulonjakovaikutukset ovat pieniä.

4.2.7 Yleisen arvonlisäverokannan korottaminen ja verovelvollisuuden alarajaan liittyvän huojuksen poistaminen

Yleisen arvonlisäverokannan korotus 24 prosentista 25,5 prosenttiin on tullut voimaan 1.9.2024 (laki 462/2024). Nyt ehdotettava alennetun arvonlisäverokannan korotus kohdistuu eri tavaroihin ja palveluihin kuin yleisen arvonlisäverokannan korotus. Verohallinnon oma-aloitteisten verojen arvonlisäveroilmoitusten mukaan suurin osa 10 prosentin arvonlisäverokantaa ilmoittavista verovelvollisista ilmoittaa myös yleisen arvonlisäverokannan myyntiä. Vuonna 2023 noin 53 000 verovelvollista ilmoitti myyntiä 10 prosentin arvonlisäverokannalla ja näistä noin 45 000 ilmoitti myyntiä myös yleisellä

arvonlisäverokannalla. Osalle yrityksistä aiheutuu kertaluonteisia hallinnollisia kustannuksia kahdesti, kun molemmat arvonlisäverokannan muutokset otetaan käyttöön. Yritysten kohtaama veronkorotusten yhteisvaikutus riippuu toimialasta ja siitä, voidaanko se kyseisillä markkinoilla vyöryttää kuluttajahintoihin.

Verovelvollisuuden alarajaan liittyvästä huojennuksesta luovutaan 1.1.2025 alkaen (laki 448/2024). Alarajahuojennuksen poistamista koskevassa hallituksen esityksessä (HE 50/2024 vp) on arvioitu, että alarajahuojennuksen poistaminen kasvattaisi erityisesti kuluttajille pääasiallisesti myyvien pienten työvoimavaltaisten yritysten verorasitetta. Alarajahuojennuksen poistaminen koskee lähtökohtaisesti yrityksiä, joiden tilikauden liikevaihto on enintään 30 000 euroa. Verovelvollisuuden alarajaa korotettiin eduskuntakäsittelyssä 15 000 eurosta 20 000 euroon. Valtiovarainvaliokunta katsoi yritysten välistä kilpailuneutraliteettia korostaen, että alarajahuojennuksen poistamisen vaikutuksia on perusteltua lieventää alarajan maltillisella korotuksella ottaen huomioon myös yleisen verokannan korottamisesta aiheutuva verorasituksen kasvu (VaVM 9/2024 vp). Arvion mukaan alennettujen arvonlisäverokantojen korottaminen voimistaisi lähtökohtaisesti edellä kuvattua verorasitteen kasvua. Verorasituksen kasvua lieventää kuitenkin verovelvollisuuden alarajan korottaminen 20 000 euroon.

Kotitalouksien ostovoiman ja tulonjakauman näkökulmasta arvonlisäverokantojen korotusten yhteisvaikutukset ovat additiivisia eli ne lasketaan yhteen. Ostovoiman arvioidaan heikkenevän sen perusteella, kuinka suuri osa korotuksista siirtyy hintoihin. Euromääräinen vaikutus on suurin korkeammassa tulokymmenyksissä, mutta suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin vaikutus on suurin alemmissa tulokymmenyksissä.

4.2.8 Kokonaistaloudelliset vaikutukset

Esitettyjen muutosten kokonaistaloudellisia yhteisvaikutuksia on arvioitu valtiovarainministeriön Kooma-mallilla. Mallinnuksen tulokset on esitetty muutoksena kansantalouden perusurasta vuonna 2025. Perusura kuvaa makrotaloudellista kehitystä ilman verokantojen muutoksia.

Yksityisen kulutuksen määrän arvioidaan alenevan 0,1 prosenttia perusuraan verrattuna.

Muilta osin esityksen kokonaistaloudellisten vaikutusten arvioidaan olevan vähäisiä.

4.2.9 Työllisyysvaikutukset

Esitettyjen muutosten työllisyysvaikutuksia on arvioitu valtiovarainministeriön Kooma-mallilla. Työllisyyden arvioidaan alenevan esitettyjen muutosten seurauksena 0,02 prosenttia kansantalouden perusuraan verrattuna vuonna 2025. Työllisten määrän arvioidaan vähenevän noin 400 hengellä ja työttömien määrän arvioidaan nousevan noin 300 hengellä.

Toimialakohtaisten työllisyysvaikutusten arviointi ei ole ollut mahdollista käytettävissä olevilla malleilla.

4.2.10 Vaikutukset verotukiin

Esitetyt veronkorotukset pienentävät tietyille toimialoille ja hyödykeryhmiin kohdentuvaa arvonlisäverotuksen verotukea. Tältä osin esitys parantaa kansantaloudellista tehokkuutta, koska verotukien kohdentuminen on heikkoa. Toisaalta esityksen myötä muodostuu myös uusi arvonlisäverotuksen verotuki, kun kuukautissuojat, inkontinenssisuojat ja lasten vaipat

siirretään yleisestä arvonlisäverokannasta alennettuun 14 prosentin suuruiseen arvonlisäverokantaan.

4.3 Vaikutukset viranomaisiin

Esityksellä arvioidaan olevan vaikutuksia Verohallinnon ohjeisiin ja asiakasviestintään, kun osa hyödykkeistä siirtyy arvonlisäverokannasta toiseen. Kuukautissuojia, inkontinenssisuojia ja lasten vaippoja ei ole aiemmin eritelty omaksi ryhmäkseen verotusta varten, minkä vuoksi määrittelystä ja rajatapausten selvittämisestä voi aiheutua pieniä kustannuksia. Esitetyistä muutoksista ei aiheudu Verohallinnolle järjestelmäkustannuksia. Verohallintoon kohdistuvien vaikutusten arvioidaan olevan vähäisiä.

4.4 Vaikutukset ympäristöön

Henkilökuljetuspalvelujen arvonlisäveron korotus voi lähtökohtaisesti mahdollisen hintojen nousun kautta vähentää joukkoliikenteen kysyntää. Mikäli kysyntä siirtyisi yksityisautoiluun, tällä olisi ympäristölle haitallisia vaikutuksia.

Majoitus- ja henkilökuljetuspalveluiden veron korotus Suomessa voi myös teoriassa lisätä ulkomaan matkailun houkuttelevuutta mahdollisen hintojen nousun johdosta, muun muassa sen vuoksi, että veron korotus ei koske kansainvälistä henkilöliikennettä. Tämä voi esimerkiksi käytetystä matkustusmuodosta riippuen olla ympäristölle haitallisempaa kuin kotimaan matkailu. Tämän mahdollisen välillisen vaikutuskanavan suuruudesta ei ole täsmällistä arviota, mutta vaikutus arvioidaan vähäiseksi.

Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia ympäristöön.

4.5 Vaikutukset yhdenvertaisuuteen ja sukupuolten tasa-arvoon

Niistä arvonlisäverovelvollisista elinkeinonharjoittajista, jotka ovat ilmoittaneet arvonlisäveroilmoituksella veroa kotimaan myynneistä 10 prosentin arvonlisäverokannan mukaan, naisia on vuonna 2023 ollut noin 45 prosenttia ja miehiä 55 prosenttia. Yhtiömuotoisten arvonlisäverovelvollisten taustalla olevien henkilöiden sukupuolijakaumaa ei ole mahdollista tarkastella. Esitetyillä muutoksilla ei näin ollen arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon niiltä osin, kuinka korotukset kohdistuvat eri sukupuolta oleviin arvonlisäverovelvollisiin.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin Henkilöliikennetutkimus 2021 -tutkimuksen mukaan joukkoliikenteen osuus kaikista tehdyistä matkoista oli naisilla hieman suurempi kuin miehillä. Naisten tekemillä matkoilla joukkoliikenteen osuus oli 7 prosenttia, kun miesten vastaava osuus oli 5 prosenttia. Esityksestä ei henkilökuljetuspalveluiden kulutuksen osalta arvioida seuraavan merkittävästi eriävää verorasituksen muutosta sukupuolien välillä.

Siltä osin kuin veronalennus siirtyisi kuluttajahintoihin, kuukautissuojien ja lasten vaippojen arvonlisäverokannan alentamisen arvioidaan hyödyttävän enemmän juridiselta sukupuoleltaan naisia ja naisjohtoisia yksinhuoltajakotitalouksia, koska naiset ostavat enemmän kuukautissuojia ja koska suurempi osa vaippaikäisistä lapsista asuu yksinhuoltajaäitien kuin yksinhuoltajaisien kanssa. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2023 alle kolmen vuoden ikäisistä lapsista 15 548 asui äidistä ja lapsista koostuvassa perhetyypissä ja 623 asui isästä ja lapsista koostuvassa perhetyypissä.

Esityksen kohteena olevien hyödykeryhmien täsmällisen kulutuksen jakautumisesta sukupuolien välillä ei ole kaikilta osin kattavaa tietoa.

4.6 Vaikutukset hyvinvointiin ja terveyteen

Niiltä osin kuin arvonlisäveron korotukset siirtyvät hintoihin loppukuluttajan maksettavaksi, esitetyt muutokset voivat vähentää esimerkiksi liikuntapalvelujen kysyntää. Tällä voi olla osin haitallisia välillisiä vaikutuksia terveyteen niiltä osin kuin kuluttaja ei siirry kuluttamaan ei-kaupallisia liikuntapalveluja tai siirry omaan tuotantoon liikuntapalvelujen osalta.

Lääkkeiden arvonlisäveron korotuksen arvioidaan siirtyvän reseptilääkkeiden hintoihin täysimääräisenä. Jos lääke ei kuulu Kansaneläkelaitoksen lääkekorvauksen piiriin, lääkkeiden arvonlisäveron korotus heikentää kuluttajan ostovoimaa. Jos kuluttajan ei ole mahdollista esimerkiksi muuta kulutusta sopeuttamalla ostaa tarvitsemaansa määrää lääkkeitä korkeammalla hinnalla, voi esityksellä lähtökohtaisesti olla osin haitallisia välillisiä vaikutuksia terveyteen. Kansaneläkelaitos kuitenkin korvaa reseptillä määrättyjen lääkkeiden kustannuksia alkuomavastuun ylittävältä osalta, miltä osin kuluttaja ei kannata kustannusta lääkkeiden hinnannoususta.

Lääkkeet ovat monille välttämättömyshyödykkeitä, joiden kulutusta ei voi vähentää hintojen noususta huolimatta. Fimean Lääkebarometri 2023 -tutkimuksen mukaan useimmilla suomalaisista on vähintään yksi pitkäaikaissairaus. Pitkäaikaissairautta käyttävistä 66 prosenttia piti lääkitystään erittäin tarpeellisenä ja 25 prosenttia melko tarpeellisenä. Suomea ja muita Pohjoismaita koskevan tutkimustiedon mukaan lääkkeitä kulutetaan enemmän silloin, kun kulutushetkellä maksettava hinta on matalampi, ja omavastuilla on vaikutusta keskimääräisiin kustannuksiin.⁹ Osa tutkimuksista havaitsee pienituloisten reagoivan maksujen korotukseen enemmän, mutta osa ei.

Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia hyvinvointiin ja terveyteen. Muutoksiin terveyden tasossa vaikuttavat monet tekijät, eikä esityksessä kuvattujen välillisten vaikutuskanavien osuutta mahdollisissa terveyden muutoksissa ole mahdollista arvioida täsmällisesti. Niiden arvioidaan kuitenkin olevan vähäisiä.

5 Lausuntopalaute

Esitysluonnoksesta antoi lausunnon 53 tahoa. Lausunnon antoivat liikenne- ja viestintäministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Verohallinto, Ålands landskapsregering, Turun kaupunki, Kuntaliitto, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Finlands svenska författareförening rf, Företagarna på Åland rf, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä, Hippolis ry, Kaupan liitto ry, Keskuskauppakamari, Kirjakauppaliitto ry, Kapiosto ry, Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry, Linja-autoliitto ry, LiveFIN ry, Luovat ry, Lääketeollisuus ry, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, Medialiitto ry, Mikro- ja yksinyrittäjät ry, Sanasto – kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö ry, Sanoma Oyj, SF-Caravan ry, SOA-Suomen ohjelmatoimistot ja Agentit, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Suomen Filmikamari ry, Suomen Hippos ry, Suomen Kirjailijaliitto ry, Suomen kunto- ja terveysliikuntakeskusten yhdistys SKY ry, Suomen Kustannusyhdistys ry, Suomen matkailualan liitto ry, Suomen Olympiakomitea ry, Suomen Paikallisliikenneliitto ry, Suomen Ratsastajainliitto ry, Suomen Taiteilijaseura -

⁹ THL – Raportti 2/2024, Asiakasmaksujen ja lääkkeiden omavastuiden vaikutukset terveydenhuollon käyttöön.

Konstnärsgillet i Finland ry, Suomen Taksiliitto ry, Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliitto ry, Suomen Teatterit ry, Suomen tietokirjailijat ry, Suomen Tilintarkastajat ry, Suomen Veroasiantuntijat ry, Suomen Yrittäjät ry, Säveltäjien Tekijänoikeustoimisto Teosto ry, Taiteen edistämiskeskus, Tapahtumateollisuus ry, Veronmaksajain Keskusliitto ry ja VR-Yhtymä Oyj. Yleisradio Oy:n antamaa lausuntoa ei ole käsitelty tämän esityksen lausuntoyhteenvedossa.

Verokannan korottamisen osalta etenkin sellaisissa lausunnoissa, jotka edustivat laajempaa alaa kuin tiettyä toimialaa, ymmärrettiin esityksen valtiontaloudelliset tavoitteet, ja arvonlisäverokannan korottamista pidettiin parhaimpana ja tehokkaimpana keinona kerätä valtiolle lisää verotuloja. Useimmissa lausunnoissa kuitenkin ilmaistiin huoli esityksestä mahdollisesti aiheutuvista haitallisista vaikutuksista joko yleisesti taloudelliseen tai tietyn toimialan kehitykseen. Osassa näistä lausunnoista esitettiin tarkennuksia vaikutusarvioon. Lisäksi useissa lausunnoissa suhtauduttiin esitykseen kielteisesti ja esitettiin verokannan korottamisesta luopumista jonkin tietyn alan tai hyödykkeen osalta. Eräissä lausunnoissa tuotiin esille lievemmän korotuksen mahdollisuus.

Ehdotettu alennetun arvonlisäverokannan korotus on osa hallitusohjelman veropoliittisia toimia. Korotuksen arvioidaan lisäävän valtion arvonlisäverotuottoja staattisesti laskien vuositasolla noin 305 miljoonaa euroa vuoden 2025 tasossa. Näistä syistä verokannan korotuksen tasoon tai siihen, mitä hyödykkeitä korotus koskee, ei ole tehty muutoksia.

Joissakin lausunnoissa nousi esille sähköisen kirjan käsitteen tarkistamistarve. Lisäksi esitettiin mediataiteen ja installaatioiden saattamista alennetun verokannan piiriin. Myös tarve saattaa kaikki liikuntaan liittyvät palvelut saman verokannan alaiseksi tuotiin esille. Tämän esityksen yhteydessä ei ole tarkoitus muuttaa kirjojen tai liikuntapalvelujen käsitteitä eikä ole tarkoituksenmukaista tarkastella uudelleen alennettujen verokantojen soveltamisalaa. Näin ollen esitystä ei ole tältä osin muutettu.

Henkilöliikenteen verokannan korotuksen osalta usea lausunnonantaja piti tärkeänä suhteuttaa ehdotus hallitusohjelman mukaiseen liikenteen rahoituksen ja verotuksen kokonaisuudistukseen. Esityksessä ehdotettu muutos tullaan ottamaan huomioon kokonaisuudistuksessa, joten esitystä ei ole tarpeen tältä osin muuttaa.

Eräissä lausunnoissa kannatettiin hygieniatuotteiden verokannan alentamista. Toisaalta epäiltiin, onko se tarkoituksenmukainen keino esimerkiksi tasa-arvon parantamiseen. Esitykseen ei ole tehty muutoksia lausuntojen johdosta.

Esityksen vaikutusarvioita on täydennetty verovelvollisuuden alarajaan liittyvän huojennuksen poistamisen ja yleisen verokannan korotuksen ja tämän esityksen yhteisvaikutuksen osalta. Lisäksi hallituksen tarkoituksena on antaa oma erillinen esitys makeisten verokannan korotuksesta. Kyseisessä esityksessä tullaan arvioimaan siinä ehdotettavien muutosten vaikutuksia. Tämän esityksen perustelujen täydentämistä tältä osin ei siten pidetty tarpeellisena.

Lisäksi esityksen vaikutusarvioita on täydennetty lausuntojen johdosta koskien kirjoja koskevan muutoksen tulonjakovaikutuksia, majoituspalveluja ja henkilöliikennettä koskevan muutoksen vaikutuksia kilpailuun sekä verotuottoon sekä hygieniatuotteita koskevan muutoksen vaikutuksia kotitalouksiin ja tulonjakoon.

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto on otettu mahdollisimman kattavasti huomioon tekemällä esitykseen siinä ehdotettuja täsmennyksiä. Keskeisiä täsmennyksiä ovat lääkkeiden veronkorotuksen vaikutusten kohdentumisen tarkentaminen sekä tämän esityksen ja lääkekorvausjärjestelmän alkuomavastuun korottamisen yhteisvaikutuksen arviointi. Lisäksi on

täsmennetty muun muassa esityksen tavoitteita ja perusteita, EU:n jäsenvaltioiden käytäntöä sekä hallinnollisen taakan ja yritysten kannattavuuteen kohdistuvien vaikutusten arviota.

6 Säännöskohtaiset perustelut

6.1 Arvonlisäverolaki

85 §. Pykälässä säädetään hyödykkeistä, joihin sovelletaan 14 prosentin suuruista alennettua verokantaa.

Pykälän 1 momenttiin sisältyvään luetteloon lisättäisiin uudet 4–12 kohdat, joihin sisältyisivät hyödykkeet, jotka siirtyvät 14 prosentin verokannan soveltamisalaan. Mainitut kohdat olisivat sisällöltään ja sanamuodoltaan uutta 6, 8 ja 9 kohtaa lukuun ottamatta samat kuin 85 a §:ään sisältyvät vastaavat poistettavat 1–4, 6, 7 ja 9–11 kohdat. Kohtien järjestystä muutettaisiin kuitenkin teknisesti muun muassa siten, että liikuntaan ja kulttuuriin liittyvät kohdat olisivat peräkkäin.

Kuukautissuojat, inkontinenssisuojat ja lasten vaipat lisättäisiin 6 kohtaan, johon sisältyvät nykyisin lääkkeet ja muut vastaavat tuotteet. Kuukautissuojina pidettäisiin kaikkia tuotteita, joita tavanomaisesti käytetään tähän tarkoitukseen, kuten terveystiteet, pikkuhousunsuojat, tamponit ja kuukupit. Inkontinenssisuojia olisivat virtsainkontinenssin suojina käytettävät kiinnitettävät suojat sekä muut samankaltaiset tuotteet, kuten esimerkiksi inkontinenssihousut ja kuppimaiset inkontinenssisuojat. Lasten vaippoja olisivat sekä kesto- että kertakäyttövaipat. Muihin tarkoituksiin tavanomaisesti käytettävät hygieniatuotteisiin kuuluvat suojat, kuten haavanhoitoon tarkoitettu sideharso, jäisivät alennetun verokannan soveltamisalan ulkopuolelle.

Pykälän 1 momentin 7 kohdassa säädettäisiin kirjoihin sovellettavasta 14 prosentin verokannasta, mikä tarkoittaisi kirjojen verokannan eriyttämistä sanoma- ja aikakauslehtien verokannasta. Näiden hyödykkeiden määritelmiä ei ole tarkoitus muuttaa tällä esityksellä.

Ehdotettua 14 prosentin suuruista alennettua verokantaa sovellettaisiin pykälän 1 momentin 8 ja 9 kohdissa tarkoitettujen tapahtumien osalta myös pääsyyn suoratoistona lähetettäviin tapahtumiin, kuten laissa 320/2024 on selkeytetty. Näiden kohtien sanamuoto vastaisi muutoinkin laissa 320/2024 vahvistettua sanamuotoa.

Pykälän 2 momentin 4 kohtaan sisällytettäisiin nykyistä 85 §:n 2 momentin 4 kohtaa vastaava viittaus siihen, että elintarvikkeisiin sovellettava alennettu verokanta ei koske myrkkijä.

Pykälän uuteen 3 momenttiin sisältyisi nykyistä 85 a §:n 3 momenttia vastaava säännös.

Pykälän uuteen 4 momenttiin sisältyisi nykyistä 85 a §:n 2 momenttia vastaava säännös. Sen sanamuotoa yhdenmukaistettaisiin lakiehdotuksen 85 §:n 9 kohtaan siten, että ”pääsymaksun” sijasta käytettäisiin termiä ”pääsy”.

Pykälän uuteen 5 momenttiin sisältyisi säännös, jonka mukaan 1 momentin 11 kohdan nojalla alennettua verokantaa ei sovelleta sellaisten taide-esineiden luovutuksiin, joihin sovelletaan 79 a §:ssä tarkoitettua menettelyä. Säännös vastaisi lakiin 320/2024 sisältyvää 85 a §:n 4 momenttia.

85 a §. Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin nykyistä pykälän 1 momentin 8 kohtaa vastaavasti sanoma- ja aikakauslehtiin sovellettavasta 10 prosentin suuruisesta alennetusta

verokannasta. Sanoma- ja aikakauslehtien määritelmä olisi sama kuin nykyisin eli sisältäisi sekä fyysisellä alustalla olevat että sähköisesti luovutettavat lehdet. Alennettua verokantaa sovellettaisiin nykyiseen tapaan näiden lehtien myyntiin, yhteisöohjelmointiin, siirtoon varastointimenettelyistä ja maahantuontiin.

Pykälän 1 momentin 2 kohtaan sisältyisi nykyistä pykälän 1 momentin 5 kohtaa vastaava säännös Yleisradio Oy:n valtion televisio- ja radiorahastosta saamaan määrään ja Ålands Radio och TV Ab:n saamaan korvaukseen Ahvenanmaan maakunnan kantamista mediamaksutuloista sovellettavasta 10 prosentin suuruisesta verokannasta.

Pykälän 2 momenttiin sisältyisi nykyisen pykälän 3 momenttia vastaava säännös, johon sisältyvää viittausta tarkistettaisiin 85 a §:n muutoksen seurauksena.

140 §. Pykälän 3 momentissa olevaa viittausta tarkistettaisiin 85 ja 85 a §:n muutosten seurauksena.

6.2 Laki Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön

18 b §. Pykälässä säädetään arvonlisäverolain 79 d ja 79 e §:ssä tarkoitettujen keräily- ja antiikkiesineiden maahantuontiin sovellettavasta verokannasta silloin, kun tavara tuodaan Ahvenanmaan maakuntaan muualta Suomesta tai toisesta jäsenvaltiosta tai, kun tavara tuodaan Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen. Maahantuontiin sovellettava verokanta on nykyisin 10 prosenttia.

Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että maahantuonnista suoritettava vero olisi 14 prosenttia veron perusteesta.

22 a §. Pykälän 1 momentissa olevaa viittausta tarkistettaisiin arvonlisäverolain 85 a §:n muutoksen seurauksena.

7 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulevaksi voimaan 1.1.2025.

Lakia sovellettaisiin, kun veron suorittamisvelvollisuus syntyisi lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. Ennen lain voimaantuloa kertyneisiin ennakkomaksuihin sovellettaisiin lain voimaan tullessa voimassa ollutta lainsäädäntöä. Tämä vastaa aikaisempaa käytäntöä verokannan muutostilanteissa.

8 Suhde muihin esityksiin

Esitys liittyy valtion vuoden 2025 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 85 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentin 4 kohta, 85 a § ja 140 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 85 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentin 4 kohta laissa 1780/2009, 85 a § laeissa 345/2019, 623/2021 ja 320/2024 sekä 140 §:n 3 momentti laissa 1202/2011, ja lisätään 85 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1780/2009 ja 706/2012, uusi 4–12 kohta sekä 85 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1780/2009 ja 706/2012, uusi 3–5 momentti seuraavasti:

85 §

Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisöhankinnasta, siirrosta varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 14 prosenttia veron perusteesta:

3) rehu ja rehuseos sekä niiden valmistuksessa käytettäväksi tarkoitettu raaka- ja lisäaine, eläinten ruokana käytettävät teollisuuden jäteaineet sekä rehukala (*rehuaine*);

4) henkilökuljetus;

5) majoitusilan tai käytösataman käyttöoikeuden luovuttaminen;

6) lääkelaisissa (395/1987) tarkoitettu lääke, lääkelain 22 ja 22 a §:ssä tarkoitettujen valmisteiden, joita mainituissa lainkohdissa tarkoitettuun rekisteröintiin liitetyn ehdon mukaan saadaan myydä ainoastaan apteekkiliikkeestä, kliininen ravintovalmiste ja niitä vastaava tuote sekä perusvoide, jos ne oikeuttavat korvaukseen sairausvakuutuslain (1224/2004) perusteella sekä kuukautissuojat, inkontinenssisuojat ja lasten vaipat;

7) fyysisellä alustalla oleva tai sähköisesti luovutettava kirja;

8) pääsy urheilutapahtumiin tai kyseisten tapahtumien suoratoistoon tai molempiin; urheilutilojen käyttö ja urheilu- tai liikuntatutkien tarjoaminen, myös suoratoistona;

9) pääsy näytöksiin, teattereihin, sirkuksiin, messuille, huvipuistoihin, konsertteihin, museoihin, eläintarhoihin, elokuvateattereihin, näyttelyihin ja vastaaviin kulttuuritapahtumiin ja -tiloihin tai pääsy kyseisten tapahtumien tai vierailujen suoratoistoon tai molempiin;

10) esiintyvän taiteilijan tai muun julkisen esiintyjän ja urheilijan esityksen myynnistä saatava 45 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu palkkio tai korvaus, jos liiketoiminnan harjoittaja on hakeutunut tästä toiminnasta verovelvolliseksi;

11) 79 c §:ssä tarkoitettu taide-esine, muun kuin maahantuonnin osalta kuitenkin vain, jos myyjänä on tekijä tai hänen oikeudenomistajansa taikka satunnaisesti muu elinkeinonharjoittaja kuin 79 a §:n 3 momentissa tarkoitettu verovelvollinen jälleenmyyjä;

12) tekijänoikeudenhaltijoita edustavan järjestön saama 45 §:n 1 momentin 3–5 kohdassa tarkoitettu tekijänoikeuteen liittyvä korvaus.

Edellä 1 momentin 1 kohdan nojalla alennettua verokantaa ei sovelleta:

4) myrkkyyihin.

Edellä 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettuna kirjana ei pidetä:

1) pääasiallisesti mainoksia sisältävää julkaisua; tai

2) pääasiallisesti videosisältöä tai kuunneltavaa musiikkia sisältävää julkaisua.

Edellä 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettuna pääsynä pidetään myös pääsyä huvipuistojen ajolaitteisiin ja muihin vastaaviin laitteisiin.

Edellä 1 momentin 11 kohdan nojalla alennettua verokantaa ei sovelleta sellaisten taide-esineiden luovutuksiin, joihin sovelletaan 79 a §:ssä tarkoitettua menettelyä.

85 a §

Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisöhankinnasta, siirrosta varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 10 prosenttia veron perusteesta:

- 1) fyysisellä alustalla olevat tai sähköisesti luovutettavat sanoma- ja aikakauslehdet;
- 2) Yleisradio Oy:n valtion televisio- ja radiorahastosta saama määrä ja Ålands Radio och TV Ab:n saama korvaus Ahvenanmaan maakunnan kantamista mediamaksutuloista.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna julkaisuna ei pidetä:

- 1) pääasiallisesti mainoksia sisältävää julkaisua; tai
- 2) pääasiallisesti videosisältöä tai kuunneltavaa musiikkia sisältävää julkaisua.

140 §

Jos verovelvollinen jälleenmyyjä soveltaa lain yleisiä säännöksiä itse maahantuomansa taide-, keräily- tai antiikkiesineen myyntiin taikka sellaisen ostamansa taide-esineen myyntiin, jonka myyntiin tai yhteisöhankintaan on sovellettu 85 §:n 1 momentin 11 kohdan mukaisesti alennettua verokantaa, hankintaan sisältyvä vero vähennetään siltä kalenterikuukaudelta, jolle tavaran myynnistä suoritettava vero kohdistetaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tätä lakia sovelletaan, kun veron suorittamisvelvollisuus syntyy lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen, jollei 3 momentissa toisin säädetä.

Lakia sovelletaan sellaiseen tavaran yhteisöhankintaan, joka tällä lailla muutettavan lain 138 b §:n mukaan kohdistetaan lain voimaantulon jälkeisille kalenterikuukausille.

2.

Laki

Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b ja 22 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain (1266/1996) 18 b §:n 1 momentti ja 22 a §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 18 b §:n 1 momentti laeissa 1113/1999 ja 707/2012 sekä 22 a §:n 1 momentti laissa 202/2022, seuraavasti:

18 b §

Arvonlisäverolain 79 d ja 79 e §:ssä tarkoitettujen keräily- ja antiikkiesineiden maahantuonnista suoritettava vero on 14 prosenttia veron perusteesta, kun:

- 1) tavara tuodaan Ahvenanmaan maakuntaan muualta Suomesta tai toisesta jäsenvaltiosta; tai
- 2) tavara tuodaan Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen.

22 a §

Tuonnista verovelvollinen lehden vastaanottaja voi antaa tulli-ilmoituksen Tullille tämän pykälän mukaisesti, jos kyse on arvonlisäverolain 85 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen fyysisellä alustalla olevien sanoma- ja aikakauslehtien maahantuonnista Yhteisön alueelta Ahvenanmaan maakuntaan tai Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen ja jos lehdet on hankittu ja toimitettu etämyyntyinä. Tämän pykälän mukaisesti ilmoitetuista maahantuonneista suoritettava vero on maksettava Tullin ilmoituksen johdosta tekemän verotuspäätöksen perusteella tullilain (304/2016) 64 §:n mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 26.9.2024

Pääministeri

Petteri Orpo

Valtiovarainministeri Riikka Purra

1.

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 85 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentin 4 kohta, 85 a § ja 140 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 85 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentin 4 kohta laissa 1780/2009, 85 a § laeissa 345/2019, 623/2021 ja 320/2024 sekä 140 §:n 3 momentti laissa 1202/2011, ja lisätään 85 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1780/2009 ja 706/2012, uusi 4–12 kohta sekä 85 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1780/2009 ja 706/2012, uusi 3–5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

85 §
Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisöhankinnasta, siirrosta varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 14 prosenttia veron perusteesta:

3) rehu ja rehuseos sekä niiden valmistuksessa käytettäväksi tarkoitettu raaka- ja lisäaine, eläinten ruokana käytettävät teollisuuden jäteaineet sekä rehukala (rehuaine).

85 §
Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisöhankinnasta, siirrosta varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 14 prosenttia veron perusteesta:

3) rehu ja rehuseos sekä niiden valmistuksessa käytettäväksi tarkoitettu raaka- ja lisäaine, eläinten ruokana käytettävät teollisuuden jäteaineet sekä rehukala (rehuaine);

4) henkilökuljetus;

5) majoitustilan tai käyntisataman käyttöoikeuden luovuttaminen;

6) lääkelaisissa (395/1987) tarkoitettu lääke, lääkelain 22 ja 22 a §:ssä tarkoitettut valmisteet, joita mainituissa lainkohdissa tarkoitettuun rekisteröintiin liitetyn ehdon mukaan saadaan myydä ainoastaan apteekkiliikkeestä, kliininen ravintovalmiste ja niitä vastaava tuote sekä perusvoide, jos ne oikeuttavat korvaukseen sairausvakuutuslain (1224/2004) perusteella sekä kuukautissuojat, inkontinenssisuojat ja lasten vaipat;

7) fyysisellä alustalla oleva tai sähköisesti luovutettava kirja;

8) pääsy urheilutapahtumiin tai kyseisten tapahtumien suoratoistoon tai molempiin; urheilutilojen käyttö ja urheilu- tai liikuntatuntien tarjoaminen, myös suoratoistona;

9) pääsy näytöksiin, teattereihin, sirkuksiin, messuille, huvipuistoihin, konsertteihin, museoihin, eläintarhoihin, elokuvateattereihin, näyttelyihin ja vastaaviin kulttuuritapahtumiin ja -tiloihin tai pääsy kyseisten tapahtumien tai vierailujen suoratoistoon tai molempiin;

10) esiintyvän taiteilijan tai muun julkisen esiintyjän ja urheilijan esityksen myynnistä saatava 45 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu palkkio tai korvaus, jos liiketoiminnan harjoittaja on hakeutunut tästä toiminnasta verovelvolliseksi;

11) 79 c §:ssä tarkoitettu taide-esine, muun kuin maahantuonnin osalta kuitenkin vain, jos myyjänä on tekijä tai hänen oikeudenomistajansa taikka satunnaisesti muu elinkeinonharjoittaja kuin 79 a §:n 3 momentissa tarkoitettu verovelvollinen jälleenmyyjä;

12) tekijänoikeudenhaltijoita edustavan järjestön saama 45 §:n 1 momentin 3–5 kohdassa tarkoitettu tekijänoikeuteen liittyvä korvaus.

Edellä 1 momentin 1 kohdan nojalla alennettua verokantaa ei sovelleta:

Edellä 1 momentin 1 kohdan nojalla alennettua verokantaa ei sovelleta:

4) 85 a §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuihin tavaroihin ja myrkkyihin.

4) myrkkyihin.

Edellä 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettuna kirjana ei pidetä:

1) pääasiallisesti mainoksia sisältävää julkaisua; tai

2) pääasiallisesti videosisältöä tai kuunneltavaa musiikkia sisältävää julkaisua.

Edellä 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettuna pääsyyntä pidetään myös pääsyä huvipuistojen ajolaitteisiin ja muihin vastaaviin laitteisiin.

Edellä 1 momentin 11 kohdan nojalla alennettua verokantaa ei sovelleta sellaisten taide-esineiden luovutuksiin, joihin sovelletaan 79 a §:ssä tarkoitettua menettelyä.

Voimassa oleva laki

Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisöhankinnasta, siirrosta varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 10 prosenttia veron perusteesta:

- 1) henkilökuljetus;
- 2) majoitustilan tai käyntisataman käyttöoikeuden luovuttaminen;

3) palvelu, jolla annetaan mahdollisuus liikunnan harjoittamiseen;

4) teatteri-, sirkus-, musiikki- ja tanssiesitysten, elokuvanäytösten, näyttelyjen, urheilutapahtumien, huvipuistojen, eläintarhojen, museoiden sekä muiden vastaavien kulttuuri- ja viihdetilaisuuksien ja laitosten pääsymaksut;

5) Yleisradio Oy:n valtion televisio- ja radiorahastosta saama määrä ja Ålands Radio och TV Ab:n saama korvaus Ahvenanmaan maakunnan kantamista mediamaksutuloista;

6) lääkelaiissa (395/1987) tarkoitettu lääke, lääkelain 22 ja 22 a §:ssä tarkoitetut valmisteet, joita mainituissa lainkohdissa tarkoitettuun rekisteröintiin liitetyn ehdon mukaan saadaan myydä ainoastaan apteekkiliikkeestä, sekä kliininen ravintovalmiste ja niitä vastaava tuote sekä perusvoide silloin, kun ne oikeuttavat korvaukseen sairausvakuutuslain (1224/2004) perusteella;

7) fyysisellä alustalla oleva tai sähköisesti luovutettava kirja;

8) fyysisellä alustalla olevat tai sähköisesti luovutettavat sanoma- ja aikakauslehdet;

9) 79 c §:ssä tarkoitettu taide-esine, muun kuin maahantuonnin osalta kuitenkin vain silloin, kun myyjänä on tekijä tai hänen oikeudenomistajansa taikka satunnaisesti muu elinkeinonharjoittaja kuin 79 a §:n 3 momentissa tarkoitettu verovelvollinen jälleenmyyjä;

10) tekijänoikeuden haltijoita edustavan järjestön saama 45 §:n 1 momentin 3–5 kohdassa tarkoitettu tekijänoikeuteen liittyvä korvaus;

Ehdotus

Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisöhankinnasta, siirrosta varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 10 prosenttia veron perusteesta:

1) fyysisellä alustalla olevat tai sähköisesti luovutettavat sanoma- ja aikakauslehdet;

2) Yleisradio Oy:n valtion televisio- ja radiorahastosta saama määrä ja Ålands Radio och TV Ab:n saama korvaus Ahvenanmaan maakunnan kantamista mediamaksutuloista.

11) esiintyvän taiteilijan tai muun julkisen esiintyjän ja urheilijan esityksen myynnistä saatava 45 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu palkkio tai korvaus, kun liiketoiminnan harjoittaja on hakeutunut tästä toiminnasta verovelvolliseksi.

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuina pääsymaksuina pidetään myös huvipuistojen ajolaitteiden ja muiden vastaavien laitteiden käytöstä perittäviä pääsymaksunluonteisia maksuja.

Edellä 1 momentin 7 ja 8 kohdassa tarkoitettuna julkaisuna ei pidetä:

1) pääasiallisesti mainoksia sisältävää julkaisua; tai

2) pääasiallisesti videosisältöä tai kuunneltavaa musiikkia sisältävää julkaisua.

Edellä 1 momentin 9 kohdan nojalla alennettua verokantaa ei sovelleta sellaisten taide-esineiden luovutuksiin, joihin sovelletaan 79 a §:ssä tarkoitettua menettelyä.

140 §

Jos verovelvollinen jälleenmyyjä soveltaa lain yleisiä säännöksiä itse maahantuomansa taide-, keräily- tai antiikkiesineen myyntiin taikka sellaisen ostamansa taide-esineen myyntiin, jonka myyntiin tai yhteisöhankintaan on sovellettu 85 a §:n 1 momentin 9 kohdan mukaisesti alennettua verokantaa, hankintaan sisältyvä vero vähennetään siltä kalenterikuukaudelta, jolle tavaran myynnistä suoritettava vero kohdistetaan.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna julkaisuna ei pidetä:

1) pääasiallisesti mainoksia sisältävää julkaisua; tai

2) pääasiallisesti videosisältöä tai kuunneltavaa musiikkia sisältävää julkaisua.

140 §

Jos verovelvollinen jälleenmyyjä soveltaa lain yleisiä säännöksiä itse maahantuomansa taide-, keräily- tai antiikkiesineen myyntiin taikka sellaisen ostamansa taide-esineen myyntiin, jonka myyntiin tai yhteisöhankintaan on sovellettu 85 §:n 1 momentin 11 kohdan mukaisesti alennettua verokantaa, hankintaan sisältyvä vero vähennetään siltä kalenterikuukaudelta, jolle tavaran myynnistä suoritettava vero kohdistetaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Tätä lakia sovelletaan, kun veron suorittamisvelvollisuus syntyy lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen, jollei 3 momentissa toisin säädetä.

Lakia sovelletaan sellaiseen tavaran yhteisöhankintaan, joka tällä lailla muutettavan lain 138 b §:n mukaan kohdistetaan lain voimaantulon jälkeisille kalenterikuukausille.

2.

Laki

Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b ja 22 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain (1266/1996) 18 b §:n 1 momentti ja 22 a §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 18 b §:n 1 momentti laeissa 1113/1999 ja 707/2012 sekä 22 a §:n 1 momentti laissa 202/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 b §

Arvonlisäverolain 79 d ja 79 e §:ssä tarkoitettujen keräily- ja antiikkiesineiden maahantuonnista suoritettava vero on 10 prosenttia veron perusteesta, kun:

- 1) tavara tuodaan Ahvenanmaan maakuntaan muualta Suomesta tai toisesta jäsenvaltiosta; tai
- 2) tavara tuodaan Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen.

18 b §

Arvonlisäverolain 79 d ja 79 e §:ssä tarkoitettujen keräily- ja antiikkiesineiden maahantuonnista suoritettava vero on 14 prosenttia veron perusteesta, kun:

- 1) tavara tuodaan Ahvenanmaan maakuntaan muualta Suomesta tai toisesta jäsenvaltiosta; tai
- 2) tavara tuodaan Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen.

22 a §

Tuonnista verovelvollinen lehden vastaanottaja voi antaa tullililain Tullille tämän pykälän mukaisesti, jos kyse on arvonlisäverolain 85 a §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettujen fyysisellä alustalla olevien sanoma- ja aikakauslehtien maahantuonnista Yhteisön alueelta Ahvenanmaan maakuntaan tai Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen ja jos lehdet on hankittu ja toimitettu etämyyntyinä. Tämän pykälän mukaisesti ilmoitetuista maahantuonneista suoritettava vero on maksettava Tullin ilmoituksen johdosta tekemän verotuspäätöksen perusteella tullilain (304/2016) 64 §:n mukaisesti.

22 a §

Tuonnista verovelvollinen lehden vastaanottaja voi antaa tullililain Tullille tämän pykälän mukaisesti, jos kyse on arvonlisäverolain 85 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen fyysisellä alustalla olevien sanoma- ja aikakauslehtien maahantuonnista Yhteisön alueelta Ahvenanmaan maakuntaan tai Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen ja jos lehdet on hankittu ja toimitettu etämyyntyinä. Tämän pykälän mukaisesti ilmoitetuista maahantuonneista suoritettava vero on maksettava Tullin ilmoituksen johdosta tekemän verotuspäätöksen perusteella tullilain (304/2016) 64 §:n mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

